

László
nagyváradai megyéspüspök körlevele

III. / 2024

Nr. 541/2024. HÚSVÉTI ÜZENET

Kedves Ünneplő Testvéreim!

A szokásosnál korábban ébredező természet színpadán, egy rövid farsang után, a nagyböjti bűnbánati idő az ünnepek ünnepéhez vezetett el bennünket. Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe azt az igazságot állítja elénk, amelyből táplálkozunk a mi hitünk, és amelyben egyensúlyra talál a mi életünk. Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe nem csak emlékezés vagy régmúlt események felidézésére alkalmas idő, hanem egy állandó, a jelenben megvalósuló titok és ajándék. Isten, a mi mennyei Atyánk az új teremtés megtapasztalására hív bennünket, amikor a halál felett aratott győzelem által, a megfeszített Krisztus az új élet örömhírét hozza meg nekünk. Valami egészen új bontakozik ki előttünk, Isten hűségének és gondoskodó szeretetének ismételt megnyilvánulása, ami egyben meghívás arra, hogy mi is a megújulás útjára térjünk.

A már említett nagyböjti idő elcsendesedésre és önvizsgálatra hívott meg bennünket. Felfedezhettük igazi önmagunkat, a fények és az árnyak váltakozásában. Az önvizsgálat tiszta tükre megmutatta azokat a vonásokat, amelyek eltorzítják az Isten által teremtett szépet, miközben megerősödött bennünk a vágy, hogy visszakapjuk eredeti valónkat. De az önvizsgálat a világ forgatagába is helyezett bennünket, ahol oly sok fájdalom és szenvedés, gyűlölet és erőszak van, és ahol az ember egy jobb és szebb jövő reményteli biztonságát keresi. A tükör, amely elé személyes vonatkozásainkban és egy közösség részeként állhattunk, igazi énünk megmutatása mellett a létünket meghatározó kérdések elé állított bennünket. Olyan kérdések ezek, amelyekre sokan és sokféleképpen keresik a választ, hogy azután ebből kiindulva megalapozzák a boldogságuk felé vezető utat. Valaki, aki még nem ismerte fel Isten közelségét az ő életében, így fogalmazta meg magának ezt a vívódást: *Egy sűrű és átláthatatlan erdőben érzem magam. Mindennel rendelkezem, amire szükségem van, és mégis tehetetlennek érzem magam a világ és jövőm előtt. Mert nem*

tudom mihez kell igazodjak ebben az életben. Tudom, hogy kell legyen egy viszonyulási pont, de nekem még senki sem mondta meg azt, hol találom meg ezt a pontot az én életemben. - Az önvizsgálat tükrébe nézve mi is egy ilyen kérdéssel szembesülünk: Mihez igazodjak? Mit képviseljek? Mihez tartsam magam azért, hogy ne váljak áldozattá a világ rohamos átalakulásának oltárán, hanem építője tudjak lenni egy jobb, szerethetőbb és befogadóbb világnak, társadalomnak, közösségnek.

Egy gyerekcsoport kirándulni ment a közeli erdőbe. A szervező minden szükséges információt elmondott a gyermekeknek, akiknek az volt a feladata, hogy csoportokra osztva, különböző útvonalakon eljussanak az erdő szélén megjelölt találkozási ponthoz. Fontos utasítások mellett, a gyermekek egy térképet is kaptak segítségül, amelyen pontosan be volt jelölve az útvonal. A csoportok lelkesen elindultak, és akik ügyesen tájékozódtak, meg is érkeztek a találkozási ponthoz. Az egyik csoportot azonban hiába várták társaik. A kirándulás szervezője végül úgy döntött, hogy elindul az elveszett gyermekek megkeresésére, és nemsokára meg is találta a kétségbeesett csoportot, akik könnyeikkel küszködve újságolták, hogy elveszítették a térképet, pánikba estek, és ezért nem tudták teljesíteni a küldetést. A csoportvezető emlékeztette a gyermekeket: a legfontosabb, hogy a nap járását kövessétek, mert akkor biztosan célba értek.

Kedves Ünneplő Testvérek!

XVI. Benedek pápa A názáreti Jézus című könyvében a következőket írja: *„Csak ha Jézus feltámadt, akkor történt valami igazán új, ami megváltoztatja a világot és az ember helyzetét. Akkor ő lesz a mérce, amelyre ráhagyatkozhatunk. Hiszen akkor Isten valóban megmutatta magát.”* (A názáreti Jézus, 182. old). Húsvét ünnepének újdonsága ebben van elrejtve, ezzel az örömteli üzenettel ajándékoz meg minket Isten a feltámadás ünnepén. Csodálatosan becsomagolja számunkra az új élet fakadásáról szóló üzenetet: megismerteti velünk a teljes kiszolgáltatottságnak és az önfeláldozásnak a tragédiáját, hiszen a Jézust kísérő tömeg csupán ezt látta nagypénteken és az azt követő csendes szombaton. Jézus Krisztus kereszthalálát, a teljes megsemmisülést azonban az újjászületés kezdetévé tette mindazok számára, akik már a keresztségben magukba fogadták az igazi élet csíráját. Ez a csíra, amely keresztségünkhöz vezet vissza bennünket, kibontakozásnak indul Jézus Krisztus feltámadásának fényében. Kérdéseinkre ez az egyetlen és hiteles válasz: Krisztushoz, a mi Napunkhoz kell igazodnunk, reá kell irányítanunk figyelmünket és életünket! Szent Pál apostol, a korintusiaknak írt első levelében, így tanítja hallgatóit erről a nagy igazságról: *„El a régi kovásszal, hogy új téstávvá legyetek ... Ünnepeljünk, de ne a régi kovásszal, sem a romlottság és gonoszság (vagy a félelem) kovászával, hanem a tisztaság és az igazság kovásztalan kenyérével.”* (1Kor 5, 6b-8)

Kedves Ünneplő Testvéreim!

A nagy ünnepek alkalmával szokásos jókívánságok kifejezése kapcsán mondta nekem valaki, hogy mennyire nehéz valami hiteleset írni és közvetíteni. Nehéz szépeket írni egymásnak, miközben ott van környezetünkben a széthúzás, az irigység, az önzés, a sokféle gonoszság és a legbrutálisabb formában megnyilvánuló erőszak. Emberek milliói szenvednek, éheznek, menekülnek, háborúznak és esnek el a mai világ modern harcterein. „*Hiteles üzenettel szeretnék kiállni a világ elé!*” – fejezte be gondolatait. Mi is elmondhatjuk ugyanazt: nehéz egy hiteles és magával ragadó üzenetet átadni egymásnak addig, amíg nem tudunk átlátni az üres sír titkán. Amíg túlságosan a földiekre figyelünk és ezeket helyezük életünk középpontjába, látásunk nem tud megnyílni az igazi valóság előtt: „*Elvitték az Urat a sírból és nem tudom, hova tették!*” – mondta Mária Magdolna Péternek az üres sír megtalálása után. Még nem tudott átlátni a sír ürességén, de miután találkozott az élő Krisztussal, minden értelmet nyert számára.

Húsvét ünnepe ma is szembeállít bennünket a világgal. Egy olyan üzenetet hordoz, amelyben az egyetlen örök és változatlan igazságot ismerheti meg az emberiség: Krisztus él! Őt kell keresnünk, Őt kell befogadnunk, mert ahol befogadásra nyer, ott új élet kezd kibontakozni. „*Jézus nem egy evilági, köznapi, emberi életbe tért vissza, mint Lázár vagy a többi halott, akiket ő feltámasztott. Kilépett egy másik, új életbe – Isten tágasságába, amelyből aztán megmutatja magát övéinek. (XVI. Benedek pápa, A názáreti Jézus).* Azt kívánom minden kedves ünneplő testvéremnek, hogy a Feltámadott örömeiben merjünk mi is Isten tágasságába tekinteni, hogy tudjunk örülni az új élet lehetőségeinek és gyümölcsözővé tegyük annak csíráit mindennapi elfoglaltságaink és találkozásaink alkalmával.

Áldott, békés és örömteli húsvéti szentidőt kívánok kedves paptestvéreimnek, a szerzeteseknek, a központi és plébániai munkatársaknak és minden kedves hívemnek. Húsvét ünnepének öröme hozzon új reményt és fakasszon kitartó elköteleződést egy megújult közösségi élet építésében.

kelt 2024. húsvétján

†Böcskei László
megyés püspök

FŐESPERESI ÉS ESPERESI SZABÁLYZAT

BEVEZETŐ

A különböző plébániákon folyó lelkipásztori szolgálat összehangolásának elősegítése érdekében, - ha még nem léteznének, - ajánlott az egymással szomszédos plébániákat külön csoportokba, esperességekbe egyesíteni. (vö. CIC 374.k. és Aps 218). A püspök feladata mérlegelni az ilyen csoportosulások hasznosságát, illetve a csoportosulások kritériumait pl.: egy adott területen élő hívek lelkeségének és szokásának homogenitása, egy adott földrajzi hely karaktere, a plébániák közelsége, a papok és hívek rendszeres találkozásának lehetősége, nem elhanyagolva a közös hagyományokat. (vö. Aps 218). Ajánlott az ilyen formában már létező, vagy a fenti kritériumok alapján létesített esperességeket egy egységes statútummal ellátni, amelyet a püspök, a papi szenátus jóváhagyása után kézjeggyével lásson el (vö. Aps 218). Az így készített és jóváhagyott statútumban rögzítsék, többek között:

- az esperességek összetételét;
- a hivatal megnevezését, a helyi hagyományok szerint (főesperesség, esperesség stb.), az esperesek feladatkörét, a kinevezésük módját és a megbízatásuk idejét (Vö. CIC 553; 554, 2. § és 555. kk.)
- az esperességhez tartozók körét: plébánosok, adminisztrátorok, és más lelkipásztori feladatkör felelősei (személyi lelkész, korház lelkész, iskolai lelkész, állandó diakónusok, hitoktatók stb.; vö. Aps 218).

I. A FŐESPERESI ÉS ESPERESI HIVATAL EREDETE ÉS RENDELTETÉSE

1.§. Az esperesek latin megnevezései és jelentése

a. Régi latin neve „*archipresbyteri rurales*” az újabb egyházi dokumentumokban azonban a „*vicarii foranei*” > a „*vicario*” = helyettes, helynök; a „*foranei*” = külső, területi, vagyis az esperes a püspök területi helyettese, helynöke. (vö. CIC 1917, és CIC 1983, 476.k.)

b. Nevezik még „*decan*”-nak is, aminek eredete a latin *decem* szóból ered, és azért alakult ki ez az elnevezésük, mert kezdetektől, többnyire tíz plébániát bíztak rájuk. A rájuk bízott esperességet pedig *decania christianitas* -nak nevezték.

2.§. Az esperességek, és az esperesi hivatal eredete

Már a kereszténység első századaiban kialakult az a szokás, hogy a püspök a székesegyházi papok közül kiválasztott egy papot, aki a püspök távollétében a püspöki teendőket végezte és a papság életére, tevékenységére felügyelt. Ezt a papot *archi-presbyter*-nek nevezték. Amikor több plébánia létesült, akkor ezek felügyeletére választottak egy-egy papot, akiket aztán *archipresbyteri rurales* vagy *vicarii foranei* megnevezést kaptak. Mivel az a gyakorlat alakult ki, hogy egy esperes felügyeletére többnyire tíz plébániát bíztak és bíznak, a latin *decem*

szóól kiindulva, *dekanok*-nak is nevezték és nevezik az espereseket. Az esperesi kerületek létesítésének gyakorlata különösen a VIII. században terjedt el, de csak az 1917-es törvénykönyv tette kötelezővé. A hatályos törvénykönyv azonban már nem kötelezi, hanem ajánlja létrehozásukat a lelkipásztori tevékenységek összehangolása végett. (vö. CIC 374. k. és Aps 218.) A II. Vatikáni Zsinat, viszont sürgető feladatként határozta meg ezt plébániák számára, meghívva őket az „együtt haladásra”. A hatályos Egyházi Törvénykönyv szerint az esperes az a pap, akit az esperesi kerület élére állítanak (vö. CIC 533.kán.). Feladatát és hatáskörét az 553-555. kánonok és a részleges törvények fogalmazzák meg.

II. EGYHÁZMEGYÉNK FŐESPERESSÉGEI ÉS ESPERESSÉGEI

3.§. Az esperességek felosztása

Az ide vonatkozó előírások és az OCIX/2256/2023 értelmében a Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegyében két főesperesség van. A két főesperesség alá öt esperesség tartozik, a területükön található plébániákkal, ideértve a személyi plébániákat, templomigazgatóságokat és más lelkésztségeket is, a következő megnevezés és összetétel szerint:

1. SZÉKESEGYHÁZI FŐESPERESSÉG

a Váradai és a Bihari Esperességgel.

2. KRASZNAI FŐESPERESSÉG

az Élesdi, Érmelléki és a Szilágysomlyói Esperességgel.

4.§. Az esperesek kinevezése

1. Az esperesi hivatal nincs hozzákötve egy plébánia hivatalához sem, még akkor sem, ha valamely település nevét viseli. A püspök azt a papot nevezze ki az élére, akit az adott helyen és időben fennálló körülmények figyelembevételével alkalmasnak ítél, miután józan belátása szerint, előzetesen meghallgatta az adott esperesi kerületben szolgálatot gyakorló paptestvéreket (vö. CIC 553.k. 2.§, 554.k. 1.§.)

2. Az esperesnek a következő tulajdonságokkal kell rendelkeznie:

- olyan pap kell legyen, aki az esperesi kerületben székel, és jólelkű;
- birtokolja a papság és a hívek tiszteletét, a megfontoltsága, a képzettsége, a lelkiisége és az apostoli buzgósága miatt;
- a püspök bizalmát élvezzi, amely szükséges ahhoz, hogy az esperesi feladatot rábízza.
- megvan a szükséges adottsága a vezetéshez és a csapatmunkához (vö. CIC 555. kán. 1, 4. §, Aps 219).

5.§. Az esperesek feladata általában

A misszióját tekintve az esperes elsősorban a püspök külső munkatársa a rábízott esperesi kerületben, a hívek lelkipásztori ellátása terén. Az ő feladata a plébániákon folyó **pasztorális tevékenységek összehangolása**. Fontos ez azért, mert elszigetelten és egymagában egyetlen pap sem képes küldetésének megfelelni, hanem csak a paptársakkal együttműködve, és azoknak a vezetésé

alatt, akik az egyház élén állnak (vö. CD 29, 30, 1p. és PO 7). Az esperes feladata előmozdítani a közösségi kapcsolatokat az esperesség területén élő és tevékenykedő egyházi személyek között, mindenekelőtt a papok között, a papok és az egyház más tagjai között, beleértve a laikusokat és a szerzeteseket is, egymás kölcsönös megismerését, a testvériséget, a dialógust, az együttműködést és a közös felelősségtudatot, hogy így az egyházmegyében a lelkipásztorkodás egységes és ezáltal eredményes legyen (vö. CD 29, 30, 1p; CIC 555. kán.).

A **missziós munkán** kívül részt vesz a püspök **felügyeleti tevékenységében** is, amelynek célja előmozdítani, hogy a kerület papjai állapotuknak megfelelően éljenek, és megtartsák a plébániai és különösen a liturgikus fegyelmet (vö. CD 29, 30, 1p; CIC 555. kán.).

Feladata még, hogy gondoskodó „*nagyobb testvér*”-ként segítségére legyen a kerületében élő paptestvéreinek, különösen akkor, amikor betegek és amikor nehéz helyzetbe kerülnek (vö. Aps 219; CIC 555. kán.).

6.§. Az esperesek öltözete és pecsétje

Az esperesek régi egyházi hagyomány alapján fekete reverendán violaszínű öv viselésére jogosultak. Az esperesek hivatalos pecséttel rendelkeznek.

7.§. A főesperesség latin neve és eredete:

1. A főesperesek latin neve „*archi-diakoni*”, és a püspök hivatalos megbízottai, akik látogatási joggal felruházott előljárók.
2. A főesperesek rendeltetése eleinte az egyházi vagyon kezelése volt, később az egyházmegyék kormányzási feladatában is részt vettek. Történelmi egyházmegyékben, így a nagyváradi egyházmegyében is, ezt a tisztséget és címet káptalani tagok kapták.

8.§. A főesperesek feladata és rendeltetése

1. A főesperesek iktatják be hivatalukba a kerületi espereseket.
2. A főesperesek feladata a felügyeletük alá tartozó kerületi esperesek tevékenységének felügyelete az espereseknek előírt irányelvek szerint.
3. Ők végzik el a kerületi esperesek plébániáin az éves látogatást, az esperesi vizitáció jegyzőkönyve és a jelen státútum útmutatása szerint.

9.§. A főesperesek öltözete és pecsétje

A régi egyházi hagyomány alapján, mivel egyben a székeskáptalan tagjai, a kanonoki ruházat viselésére jogosultak. A főesperesek is hivatalos pecséttel rendelkeznek.

10.§. A főesperesek és esperesek megbízatása

Mielőtt megbízatásukat átveszik a püspöktől, leteszik a hivatali esküt. A megbízatásuk öt évre szól, de ha a kerület papságának és a püspöknek a bizalmát élvezik, kinevezésük meghosszabbítható további öt éves időszakra.

11.§. Lemondás és elmozdítás

A főesperesek és esperesek kellő megokolással és a püspök jóváhagyásával lemondhatnak hivatalukról:

1. Lemondás vagy a hivatali megbízatásának ideje eltelte után a távozó főesperes tiszteletbeli főesperessé, az esperes tiszteletbeli esperessé lesz, kivéve az olyan esetet, amikor büntetésből fosztják meg hivatalától.
2. A főesperesek és esperesek hivatalukból való távozás után nemcsak címüket, hanem a megkülönböztető jelvényeiket is viselhetik, mivel szerzett jogról van szó (vö. CIC 4. kán.).
3. Súlyos okból és kellő megfontolás után, a püspök szabadon visszavonhatja a főesperes ill. esperes megbízatását (vö. Aps 219, CIC 554. kán. 3.§).
4. Lemondást, püspöki elmozdítást vagy elhalálozást követően a megüresedett tisztség betöltésére a 4§-ban leírtak szerint kell eljárni.

III. A FŐESPERESEK ÉS ESPERESEK FELADATAI RÉSZLETEZVE

12.§. Az esperesek feladata elsősorban a lelkipásztori munka koordinálása és összehangolása az esperesség területén levő egyházi intézmények (plébánia, lelkészség, szerzetesi intézmény, iskola, kórház stb.) között (vö. PO 7-8, CIC 555.k. 1.§, 1.).

13.§. Az esperesek feladata továbbá a püspök felügyeleti tevékenységében való részvétel, amelynek célja előmozdítani, hogy a kerület papjai állapotukhoz illő életet éljenek, és feladataikat szorgalmasan ellássák; hogy a vallási szertartásokat a szent liturgia előírásai szerint végezzék. Továbbá, hogy a templomok és a szent felszerelések szépségét és fényét kiváltképpen az eucharisztia ünneplésében és az oltáriszentség őrzésében gondosan megtartsák, hogy a plébániai anyakönyveket helyesen vezessék és megfelelően őrizzék, hogy az egyházi javakat gondosan kezeljék, valamint, hogy a plébániaépületet kellő igyekezettel gondozzák. (vö. CIC 555.kán.). Ahhoz, hogy ezeknek eleget tegyen, fontos, hogy:

1. az esperesi kerület papjait egyre jobban megismerje;
2. jóakarattal és éber figyelemmel kísérje paptársai életét és munkáját;
3. rendszeresen találkozzon paptársaival, közöttük legyen, és egyenként is látogassa meg. Ez történhet:
 - a. hivatalos esperesi látogatások alkalmával
 - b. az esperesi gyűlések és egyházi ünnepek alkalmával
 - c. baráti és testvéri látogatások által.

14.§. Új plébános kinevezésekor az esperes feladata a plébániai átadás-átvételt lebonyolítani, és erről a kerületi jegyző segítségével jegyzőkönyvet készíteni. Az új plébánost hivatalába szintén ő iktatja be.

15.§. A kerület papjai egy hetet nem meghaladó eltávozás esetén az esperesnek kell jelentsék eltávozásukat, amelynek feltétele, hogy a távozó gondoskodik

megfelelő helyettesről. Az egy héten túli eltávozást a püspökségen, írásban kell bejelenteni (vö. CIC 533. kán.).

16.§. Az időközönként megszervezett találkozások alkalmával vagy a plébánosok kinevezése előtt, amennyiben a főpásztor ezt kéri, adjon tanácsot az esperességhez tartozó plébániákat érintő ügyek kezelésében (vö. Aps 219, CIC 524,547. kán.).

IV. A HIVATALOS ESPERESI LÁTOGATÁSOK (VISITATIO DECANALIS)

17.§. A hivatalos esperesi látogatásokat évente egyszer el kell végezni a kerület minden plébániáján. A plébánia látogatásának keretében az esperes ne mulassza el a plébániához tartozó filiákat is meglátogatni. Ezt lehetőség szerint az év végi hónapokra időzítse, hogy és az általa készített jelentés által a főpásztor képet kaphasson a plébános és a plébánia közel egy éves tevékenységéről (vö. CIC 555. kán. 4. §).

18.§. Azon a plébánián, ahol a főpásztor látogatást végez (*visitatio canonica*), az esperes nem végez külön esperesi látogatást abban az évben.

19.§. Az érintett plébánost legalább egy héttel korábban értesíteni kell az esperesi látogatásról. Ha lehetőség van rá, legyenek jelen az egyháztanács tagjai is a jegyzőkönyv felvételénél.

20.§. A hivatalos esperesi látogatásokra az esperest elkíséri a kerületi jegyző, aki jegyzőkönyvet készít a vizitációról.

21.§. Az esperesi látogatások alkalmával a jegyzőkönyv kérdései alapján, az esperes gondosan és lelkiismeretesen vizsgálja át **a plébániai irodán**, a következőket: a naplófőkönyvet és a készpénzt, valamint a plébániai pénz kezeléséhez tartozó egyéb könyveket és okmányokat, a plébániai anyakönyveket, azok kitöltésének helyességét, a miseintenciók nyilvántartását, a püspöki körleveleket, a Historia Domust, a plébániai iktatókönyvet és irattárat, a hívek nyilvántartását, a leltárt, az egyházközség ingó- és ingatlan vagyonára vonatkozó iratokat, ill. azok biztonságos őrzését.

22.§. A hivatalos esperesi látogatás alkalmával vizsgálja meg: **a templomot és annak felszerelését, a következők szerint:** az egyházi ruhákat, a templomi terítőket, a tabernákulumot és a keresztlőkutat, a szekrények és fiókok tisztaságát és rendezettségét a leltárjegyzéknek megfelelően, a kegytárgyakat és azok állapotát, a szent olajokat, amelyeket minden évben meg kell újítani és megfelelő edényben tárolni.

23.§. Ellenőrizni kell a **plébánia alapfelszerelését**, a „*fundus instructus*”-t, valamint a többi egyházi épülethez tartozó leltári tárgyakat, az egyházi tulajdonra vonatkozó okmányokat, szerződéseket stb.

24.§. Az esperesi látogatás alkalmával lehet javasolni a régi és elavult leltári tárgyak kiselejtezését. Az ilyen tárgyakat el kell különíteni a használatban lévő tárgytól, és csak az esperes vagy a püspöki hatóság megbízottja által végzett vizsgálat után, lehet azokat megsemmisíteni. A kiselejtezésükről jegyzőkönyvet kell készíteni.

25.§. Külön oda kell figyelni a templomban, a plébánián vagy más egyházi épületben található, **nagy értéket képviselő tárgyakra**, amelyeket semmiféleképpen sem szabad kiselejtezni, eladni vagy megsemmisíteni: pl. értékes festmények, szobrok, szent edények, felszerelések, könyvek, iratok stb.

26.§. Áttekintendő a templom és a plébánia, ill. egyéb épületek állapota: külső és belső állapota, a melléképületek, az udvar és a kert állapota.

27.§. A plébános személyét és feladatát illetően a következőket kell megvizsgálni: Megtartja-e a helybennlakás kötelezettségét? Miséz-e minden nap, különösen vasár- és ünnepnapokon? Megtartja-e a „pro populo” misét, prédikál-e? Buzgó-e a szentségek kiszolgáltatásában? Tart-e hittanórákat iskolában és/vagy a plébánián? Plébániája területén és a kórház(ak)ban látogatja-e a betegeket? Milyen a viszonya a hívekkel? Van-e irodai programja? A hívek elérik-e a plébánosukat? Milyen az életvitele? Bekapcsolódik-e az egyházmegye által felajánlott programokba és hirdeti-e, ill. szorgalmazza-e ezt a hívek körében is? Milyen önképzési programokon vesz részt? (vö. 555. kán. 2.§, 1) - Van-e a plébánosnak végrendelete és hol őrzi azt?

28.§. A hívek hitéletéről a plébánost kell megkérdezni a következők szerint: A hívek megtartják-e a vasár- és ünnepnapokat, ill. a parancsolt böjtöket? Követik-e a plébánosuk útmutatásait?

29.§. A segédlelkészekről szintén a plébánost kell megkérdezni a következők szerint: Milyen a viszonyuk a plébánossal? Mit lehet mondani a lelkiéletükről és életvitelükről? Hogyan állnak a továbbképzéssel? Bekapcsolódnak-e a központi rendezvényekbe? Kezdeményezők-e? Jellemző-e rájuk a lelkipásztori buzgóság és okosság, ill. prudencia?

30.§. A plébánia anyagi javainak kezelésére vonatkozóan meg kell vizsgálni, hogy: a plébános tájékozott-e a plébánia jogai és tulajdona felől; helyesen kezeli-e a plébánia anyagi javait; az esetleges, a rendes vagyongazdálkodás kereteit meghaladó bérlemények iratait/szerződéseit láttamozta-e a püspöki hatóság? (vö. CIC 1281. kán., 1.§. és 1284, 1285. kk.).

31.§. Meg kell vizsgálni a **temetőt, a ravatalozó kápolnát, ill. a keresztet**: Hogyan áll a temető jogi helyzete, kinek a tulajdonát képezi? Van-e a temetőnek szabályzata? Rendezett-e a temető, és rendben tartják-e a papi sírokat?

32.§. A tapasztaltakat az esperes az érintett plébánossal személyesen beszélje meg. Az észlelt hibákra és mulasztásokra négyszemközt figyelmeztesse a plébánost, és ezek kiigazítását sürgesse.

33.§. A hivatalos esperesi látogatásról készült jegyzőkönyvet három példányban, az püspöki hatósághoz kell felterjeszteni. Egy láttamozott példány a püspöki irattárban marad, egy példányt az esperesi hivatal kap meg és egy példány a plébániai irattárba kerül. Az esperes ügyel arra, hogy a püspök rendelkezései és utasításai végre legyenek hajtva.

V. ESPERESI TALÁLKOZÓK ÉS GYŰLÉSEK

34.§. Az esperesi találkozók fő célja megbeszélni a kerületi papságot érintő aktuális lelkipásztori kérdéseket, megvitatni az általános teológiai témákat a papi továbbképzés céljából, ill. ápolni a papi közösséget.

35.§. Ajánlatos, hogy az esperesi kerülethez tartozó papok havonta találkozzanak. Kivételt képez a március és az október, amikor közös találkozón vesz részt az egyházmegye papsága, valamint július és augusztus, a szabadságok hónapjai.

36.§. Az esperesi gyűlések helyét, a kerülethez tartozó lelkipásztorok közösen állapítják meg. Egyazon plébánián évente többször is lehet esperesi gyűlést szervezni, ajánlatos azonban, hogy ne mindig ugyanazon a plébánián szervezzék. Az esperesi találkozó helyét és időpontját az esperes idejében köteles jelenteni a püspöki hatóságnál, hogy lehetőség szerint a főpásztor vagy megbízottja is jelen lehessen a találkozón.

37.§. Az esperesi gyűlést lehetőleg imával kezdjék és végezzék. Ha alkalmasnak látszik, ez lehet a napszaknak megfelelő imaóra vagy szentmise elvégzése.

38.§. A találkozóknak legyen egy lelki tartalma, egy meghatározott téma kapcsán. A jelenlévők tárgyalják meg az egyházmegye és az esperesi kerület aktuális kérdéseit, a legutóbbi püspöki körlevél rendelkezéseit, az esperesség és az egyes plébániák ügyeit. Ne maradjon el a kikapcsolódás sem, illetve az esperes gondoskodjon gyónási lehetőségről is.

39.§. Az esperesi gyűlésen köteles részt venni minden, az esperességben tevékenykedő lelkipásztor, plébános és segédlelkész. Kivételt képeznek a nyugállományban lévő paptestvérek. Aki fontos okból kifolyólag nem jelenhet meg a gyűlésen, értesítse róla idejében az esperest.

40.§. Az esperesi gyűlés menetéről: Az esperes határozza meg a gyűlés időpontját és gondoskodik arról, hogy az pontosan be legyen tartva. Lehetőség szerint ő legyen az első, aki a találkozó helyére érkezik, és az utolsó, aki onnan távozik. Ügyel a munkálatok zavartalan lefolyására és a fegyelemre. A

jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a kezdési és a befejezési időpontot, valamint a jelenlévők névsorát, a hiányzók nevét ill. a távolmaradás okát. Az esperesi gyűlésen az esperes elnököl. A gyűlést az előző találkozáson készült jegyzőkönyvre adott főpásztori válasz felolvasásával kezdjük. Ezt kövesse egy előadás egy megadott témában, amelyet az esperesi kerület egyik papja vagy egy meghívott tart. A feldolgozásra szánt témákat már az előző év végén kell megállapítani és beütemezni, figyelembe véve a paptestvérek konstruktív javaslatait és igényeit. Megfelelő időben kell gondoskodni előadóról. Az előadás esetleges hozzászólásai után az aktuális lelkipásztori kérdések megtárgyalása következik. Az esperesi gyűlés végén közölni kell a jelenlévőkkel a következő találkozó helyét, idejét, ill. az előadás témáját. Miután elegendő időt szántak a megbeszélések lefolytatásához, a gyűlést hálaadó imádsággal vagy énekkel lehet zárni.

41.§. Az esperesi gyűlésen résztvevők neveit, valamint a feldolgozott témákat jegyzőkönyvbe kell venni. A jegyzőkönyvet két példányban kell elkészíteni, amit az esperes és a kerületi jegyző írnak alá, majd lepecsételnek és a püspöki hatósághoz küldenek jóváhagyásra. A két példányból egyet az Egyházmegyei Hatóságnál, egyet pedig az esperesség irattárába helyeznek el.

42.§. Szomszédos esperességek indokolt esetben közösen is megszervezhetik az esperesi gyűlést, előmozdítva így az esperességek közötti együttműködést és összetartást, valamint a papi testvériséget.

43.§. Minden pap köteles megfelelő, tiszta papi öltözetben megjelenni a találkozáson. Az esperes mindenkitől követelje meg a pontosságot és a papi fegyelmet beszédben és viselkedésben egyaránt.

VI. KERÜLETI JEGYZŐ

44.§. A kerületi esperest munkájában a kerületi jegyző segíti.

45.§. A kerületi jegyzőt az esperes szabadon választja a kerület papjai közül.

46.§. A püspök jóváhagyásával járul hozzá a kerületi jegyző jelöléséhez, és indokolt esetben, vétőjoggal is élhet.

47.§. A kerületi jegyző mandátuma, megbízatása, akárcsak az espereseké, öt évre szól, de meghosszabbítható. Ha lemondás, püspöki elmozdítás, vagy elhalálozás miatt a tisztség megürül, a tisztség betöltése végett a 45.§-ban leírtak szerint kell eljárni.

48.§. Az újonnan kinevezett főesperesek, esperesek és kerületi jegyzők hivatalukba való beiktatásuk alkalmával esküt tesznek (lásd az 1. számú mellékletet).

49.§. A főesperes szabadon választ a maga számára főesperesi jegyzőt, aki lehet egy a kerületi esperesek közül, de más pap is, akit alkalmasnak tart a jegyzői feladat ellátására. Ebben az esetben is szükséges a püspök jóváhagyása.

VII. ESPERESI TEENDŐK BETEGSÉG VAGY ELHALÁLOZÁS ESETÉN

50.§. Ha a kerületi esperes egy paptestvérének súlyos betegségéről értesül, mielőbb látogassa meg őt hivatalos minőségben is. Érdeklődjön állapota felől, gondoskodjon megfelelő orvosi ellátásról, rendelje be a beteg pap által kívánt gyóntatót és ha szükséges gondoskodjon a beteg plébános helyettesítéséről is. Tapintatosan érdeklődjön paptestvére végrendelete felől is.

51.§. Egy paptestvér elhalálása esetében a kerületi esperes kötelessége értesíteni azonnal az egyházmegyei hatóságot. Ő veszi át az elhunyt végrendeletét, lezárja és lepecsételi a plébánia irodáját, miután az értékes és fontos hivatali tárgyakat biztonságba helyezte. Az egyháztanács elnökével és a közeli hozzátartozókkal együtt meghatározzák a temetéssel kapcsolatos teendőket, illetve a temetés helyét és pontos idejét. Ez utóbbiról értesítse a kerületi papságot. A temetésre meghívja a kerületi papságot, ill. az egyházmegyei hatóságot. Ha alkalmasnak látszik és az elhunyt paptestvérnek, illetve a családnak nincs más szándéka, akkor a kerületi esperes mondhatja a temetési szentmisén a szentbeszédet és a szokásos búcsúztatót.

52.§. A temetés után az esperes egy másik paptestvérral - esetleg a kerületi jegyzővel felleltározza az elhunyt hagyatékát, a leltári jegyzéket aláírják mindketten, majd azt lepecsételve, két példányban felterjesztik a püspöki hatósághoz. Külön figyelmet kell fordítani az értékes tárgyakra. A hivatalos iratokat a plébánia iratszekrényébe kell bezárni.

53.§. Gondosan át kell nézni a templom leltárát, a plébánia épületében létező „*fundus instructus*”-t, valamint az egyházközség más vagyonát, a pénztárat és az irattár fontos okmányait (pl. tulajdonpapírokat), megjelölve az esetleges hiányokat és adósságokat. Mindezeokról az egyházmegyei hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.

54.§. A leltárakat az előírt formában kell összeállítani (lásd 2. számú melléklet).

55.§. Ajánlatos, hogy az egyházmegye papjai, az ötödik szolgálati évük után, készítsenek végrendeletet. Őrzésének legalkalmasabb helye a püspöki titkos irattár, ahol illetéktelenül senki nem férhet hozzá.

56.§. Elődeink gyakorlatát követve, amikor a pap a végrendeletét készíti, ne csak családtagjaira, vagy gondozóira gondoljon, hanem a szegényekre és az egyházmegyére is.

57.§. Az arra alkalmas időben és az illetékes személyek jelenlétében kerüljön sor a végrendeletet felbontására, majd a kijelölt végrehajtó tovább intézkedhet.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

FŐESPERESEK / ESPRESEK / KERÜLETI JEGYZŐK ESKÜJE

Én, *főesperes / esperes / kerületi jegyző,*

esküszöm az élő Istenre, a Boldogságos Szűz Máriára, Szent László királyra, egyházmegyénk védőszentjére, és Isten minden szentjeire, hogy a rám bízott feladatomat lelkiismeretesen teljesítem.

Ígérem, hogy Főpásztoromhoz és utódaihoz hűséges leszek, irántuk engedelmességet tanúsítok. Tisztemet hűségesen töltöm be és a hivatali titkot minden tekintetben megtartom.

Ígérem, hogy főesperességemhez/esperességemhez tartozó és az itt tevékenykedő paptestvéreim javát, minden személyes érdek nélkül, teljes odaadással, a kánonjog és az igazságosság szellemében fogom szolgálni.

Isten engem úgy segítjen és az Ő Szent Evangéliuma, amit most kezemmel érintek.

Dátum, megbízó, eskütevő aláírása, pecsét

2. számú melléklet

Plébánia leltárjegyzéke

1. Készpénz
2. Értékpapírok, bankszámlák
3. Kölcsönök
4. Bútorok az egyes szobákban
5. Könyvek
6. Konyha leltára és éléskamra
7. Padlás
8. Pince
9. Udvar
10. Kert
11. Ingatlanok
12. Adósságok

Dátum, az esperes és tanúk aláírása, pecsét

Jelen főesperesi és esperesi szabályzatot a papi szenátus előtt bemutattuk és hivatalosan közzétettük. 2024. március 12-én „*ad experimentum*” jóváhagyom és azonnali hatállyal elrendelem annak alkalmazását.

Nr. 543/2024.

HIVATÁSOK HÉTVÉGÉJE

Buzdítom kedves paptestvéreimet, a szerzeteseket és szerzetesnővéreket, nem utolsó sorban kedves híveimet, hogy kitartással kérjük „*az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat aratásába.*” (Lk 10,2). Az imádság mellett minden lelkipásztor és a közösség tudatosítsa magában azt, hogy valamennyien felelősséget hordozunk az új hivatások ébredése és ápolása terén. Vonzó papi életünk ébresztheti fel a fiatalokban az Úr szolgálatának örömét, és a közösség buzgósága jó táptalaj a hivatások ébredésében. A már meghirdetett **Hivatások hétvégéje** meghívás és lehetőség arra, hogy jobban odafigyeljünk a kibontakozásra váró papi hivatásokra.

Kedves paptestvéreimet arra kérem, hogy a **2024. április 26-28.** között tervezett *Hivatások hétvégéjére* azokat a középiskolás fiúkat (IX.-XII. osztály) szólítsák meg, akik nyitottságot és érdeklődést mutattak a kitartó és komoly oltárszolgálat iránt. Személyes meghívással kísérik őket erre a hétvégére, amikor a hivatással kapcsolatos kérdésekben szeretnék nekik hasznos útmutatást nyújtani egy tartalmas és izgalmas program keretében. Szállást és ellátást biztosítunk a résztvevőknek.

A program időpontja és helyszínei:

2024. április 26-28., Nagyvárad, zarándokház és püspöki palota.

2024. április 26., péntek

18 óráig érkezés a püspöki palotához, találkozás az egyházmegye központjában;
19 órakor vacsora;
20 órakor ismerkedési kör a résztvevőkkel.

2024. április 27., szombat

7.45-kor reggeli ima a püspöki kápolnában, majd reggeli;
9 órától lelki séta Nagyváradon: a vár, Szent László-templom, Barátok temploma, vincés nővérek kápolnája, székesegyház;
13 órakor ebéd, majd szabadidő;
16 órától a búcsús szentmise előkészítése, asszisztencia-próba;
18 órakor pódium beszélgetés a hivatás szépségéről vezetett példákkal, témákkal, ötletekkel.

2024. április 28., vasárnap, Egyházmegyei Zarándoknap

9.30 órakor reggeli, majd a zarándokok fogadása;
11 órakor ünnepi ministrálás a szentmisén a gyulafehérvári papnövendékekkel együtt, körmenet.

Kérem paptestvéreimet, **2024. április 20-ig** jelezzék a titkárságon a jelentkezők nevét. Mindenkinek köszönöm a közreműködést.

Nr. 544/2024.
PAPI KÉPZÉSEK

Folytatva az előző évek gyakorlatát, ebben az évben is időt akarunk szentelni arra, hogy az együtt gondolkodás és együtt tervezés gyakorlásával hatékonyabbá tudjuk tenni lelkipásztori szolgálatunkat. 2023-ban a keresztség szentségének lelkipásztori vonatkozásaira világítottunk rá. Ebben az évben a bérálás szentségét helyezzük beszélgetésünk központjába. A tervezett találkozók előadója és moderátora ebben az évben is Ft. Pék Sándor paptestvérünk lesz, akinek már most megköszönöm az elvállalt szolgálatot. A tervezett találkozók időpontjai a következők:

- 2024. április 16. – váradi esperesség papjai,
- 2024. április 17. – bihari és szilágysomlyói esperesség papjai,
- 2024. április 18. – élesdi és érmelléki esperesség papjai,

Ismételten arra kérem kedves paptestvéreimet, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy bekapcsolódhasson a tervezett programba. Előre is köszönöm mindenki nyitottságát és közreműködését.

Nr. 545/2024.
EGYHÁZMEGYEI ZARÁNDOKLAT SZENT LÁSZLÓ TISZTELETÉRE

2011 óta egyházmegyénkben Húsvét V. Vasárnapja Egyházmegyei Zarándoklati Nap, amit minden évben híveinkkel közösen ünneplünk, tanúságot téve összetartozásunkról, közös értékeinkről, Istenbe vetett bizalmunkról. Ilyen értelemben **2024. április 28-án** szeretettel várom egyházmegyénk papjait szerzeteseit és híveit a nagyváradi római katolikus székesegyházhoz. A **11 órakor** kezdődő szentmisén kérjük közösen Szent László királyunk pártfogását városunk, közösségeink, családjaink életére. A szentmise főcelebránsa Kovács Gergely gyulafehérvári érsek lesz, és a szentmise után ő vezeti majd a szokásos körmenetet városalapító szentünk ereklyéjével. Ahogyan eddig is, arra kérem paptestvéreimet, hogy a búcsús szentmise idején ne mutassunk be más templomban szentmisét, ezzel is lehetőséget teremtve arra, hogy nagy számban részt vehessenek a papok és a zarándokok egyházmegyénk ezen nagy ünnepén.

Nr. 562/2024.

EGYHÁZMEGYEI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

Egyházmegyei ifjúsági találkozónkat **2024. május 11-én, szombaton** tartjuk Nagyváradon. A találkozó 10.30 órakor kezdődik és egész napos programot foglal magában. Éneklés, elmélkedés, kiscsoportos beszélgetések, tanúságtételek, interaktív foglalkozások és szentmise teszik színessé és tartalmassá ezt a napot a fiatalok számára. Kérem főtisztelendő paptestvéreimet, hívjuk meg a fiatalokat, és tegyük lehetővé részvételüket a találkozón. Lehetőség szerint kísérjük el őket erre a programra. A szervezők a hitoktatók támogatására is számítanak.

A résztvevő csoportokat **május 6-ig** lehet regisztrálni Csiki Amanda pasztorális referensnél, a pasztoralis@varad.org e-mail címen vagy a 0757061859-es telefonszámon.

Nr. 563/2024.

PAPOK, SZERZETESEK, MINISTRÁNSOK ZARÁNDOKLATA SZENTJOBBRA

Szent István király ereklyéinek átviteléhez kapcsolódó zárandoklatunk ebben az évben **május 29-én, szerdán hív bennünket Szentjobbra**. Paptestvéreimet és szerzeteseinket egy szentmise bemutatására hívom ezen a napon egyházmegyénk régi zárandoklati helyére. Egyben arra kérem a paptestvéreket, segítsünk abban, hogy a ministránsok is bekapcsolódhassanak a zárandoklatba. Ez is jó lehetőség arra, hogy a hivatások ápolásában velük legyünk, bátorítsuk őket és a szolgálat örömét is megmutassuk nekik papi és szerzetesi közösségünkben.

Nagyvárad, 2024. március 17-én.

†Böcskei László
megyéspüspök